

מ"ח 8314/16 - וליד עטאללה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

מ"ח 8314/16

כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
וליד עטאללה

לפני:
המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיב:

בקשה למשפט חוזר

עו"ד ש' בלומנפלד

בשם המבקש:

עו"ד א' פטר

בשם המשיבה:

החלטה

א. בקשה שניה למשפט חוזר לפי סעיף 31(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן חוק בתי המשפט או החוק).

ב. המבקש הורשע ביום 13.1.16 בבית המשפט לתעבורה בעכו (השופט א' קאופמן) בפל"א 1112-01-16, על יסוד הודאתו בהסדר טיעון, בעבירות של נהיגה ברכב ללא ביטוח לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970 (להלן פקודת הביטוח); נהיגה ללא רשיון נהיגה בתוקף לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן פקודת התעבורה); ונהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה. על המבקש נגזר עונש של 8 חודשי מאסר, בנוסף ל-12 חודשי מאסר על תנאי למשך

עמוד 1

3 שנים והתחייבות בסך 10,000 ₪ למשך שנתיים; כמו כן, נפסל המבקש מקבלת רשיון נהיגה או מהחזקתו לתקופה של 12 חודשים, על תנאי למשך 3 שנים. ערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי בחיפה (השופטת ר' בש) נדחה בעפ"ת 59324-02-16 מיום 7.6.16; בקשת רשות ערעור על פסק הדין נדחתה על ידי בית משפט זה (השופט א' שהם) ביום 2.8.16 ברע"פ 5041/16 עטאללה נ' מדינת ישראל. ביום 29.9.16 נדחתה על ידי בקשתו הראשונה של המבקש לעריכת משפט חוזר במ"ח 6314/16 (להלן הבקשה הראשונה). ביום 30.10.16 הוגשה הבקשה הנוכחית, בד בבד עם בקשה לעיכוב ביצוע העונש, אותו צפוי היה המבקש לרצות החל מיום 8.11.16.

רקע והליכים קודמים

ג. הרקע לבקשה פורט בהרחבה בהחלטה הקודמת, ועל כן יובאו הדברים להלן בתמצית בלבד. על פי כתב האישום, ביום 5.1.16 נהג המבקש ברכב פרטי מסוג יונדאי (להלן הרכב) ממקום עבודתו במגרש מכוניות אל עבר ביתו. משהגיע ליעד, נעצר על ידי שוטרים שעקבו אחריו במהלך הנסיעה. המבקש הואשם בנהיגה בעודו פסול, עקב תוצאות הליך תעבורה קודם בעניינו, תוך שרשיון הנהיגה שלו אינו בתוקף; וכן בנהיגה ללא רשיון רכב וללא תעודת ביטוח בת תוקף על השימוש ברכב.

ד. בדיון מיום 10.1.16 בבית המשפט לתעבורה בעכו, כפר המבקש בעובדות כתב האישום, ועקב כך נקבע התיק להוכחות. בעקבות הסדר טיעון שנערך בין הצדדים, הודיע המבקש בדיון מיום 13.1.16 כי הוא חוזר בו מן הכפירה, והודה בעובדות כתב האישום. בית המשפט הרשיע איפוא את המבקש בעבירות המיוחסות לו וגזר עליו את העונש המפורט מעלה, כמתואר בפסקה ג' להחלטה בבקשה הראשונה.

ה. על פסק דין זה הוגש כאמור ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה, בו טען המבקש כי יש לאפשר לו לחזור בו מהודאתו, חרף העיתוי המאוחר של הבקשה בשלב הערעור. בתוך כך, נטען לקיומן של ראיות בעלות פוטנציאל להוכחת חפותו. בפרט, צוין סרטון וידאו ממצלמות האבטחה הממוקמות בסמוך לבית המבקש, ממנו עולה כי בניגוד לאמור בדוח"ות הפעולה המשטרתיים, לא התקיים קשר עין רציף בין השוטרים הסמויים שעצרו את המבקש לבין הרכב. בפסק דין מיום 7.6.16 נדחה ערעורו של המבקש. נקבע, כי במקרה דנא לא התעורר חשש ממשי שהמבקש הודה במיוחס לו שלא מרצונו החופשי, או תוך שאינו מבין את משמעות הודאתו. על כן, הוחלט שאין הנסיבות מצדיקות מתן רשות לאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו, קל וחומר נוכח הגשת הבקשה בשלב הערעור. במסגרת פסק הדין, עמד בית המשפט על כך שאין לאפשר חזרה מהודאה אך מן הטעם כי בידי ההגנה ראיות בעלות פוטנציאל לשינוי תוצאות המשפט אילו נערך דיון הוכחות. ביום 23.6.16 הגיש המבקש לבית משפט זה בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שנדחתה כאמור ביום 2.8.16; זאת, בנימוק כי אין הבקשה עומדת באמות המידה המצדיקות מתן רשות ערעור בגלגול שלישי.

ו. בתום השתלשלות הליכים זו הגיש המבקש ביום 15.8.16 את הבקשה הראשונה. הבקשה נסבה על טענה לקיומה של ראייה חדשה – תצהיר מאת אחיו של המבקש מיום 13.8.16, שלפיו היה זה הוא, ולא המבקש, אשר נהג ברכב ביום 5.1.16, טרם נעצר המבקש בביתו. עוד טען המבקש כי נגרם לו עיוות דין, נוכח הרשעתו בבית המשפט לתעבורה על יסוד ההודאה במסגרת הסדר הטיעון.

ז. בהחלטה מיום 29.9.16 נדחתה על ידי בקשתו הראשונה של המבקש. נקבע, כי הראיה החדשה שהוגשה – קרי, התצהיר של האח – אינה מגלה עילה לקיומו של משפט חוזר:

"הראיה החדשה שהובאה בבקשה דנא היא תצהיר שעל פיו לא המבקש אלא אחיו עומרי הוא שנהג ברכב, ועל כן נטען שכתב האישום בטעות יסודו. דברים אלה עומדים בסתירה לגרסת המשיבה לפיה המבקש הוא שנהג. גרסת המשיבה נתמכת בדו"חות המשטרה המתעדים את פעולות המעקב והמעצר; ובניגוד להודאת המבקש עצמו בבית המשפט לתעבורה כאמור. הואיל והמבקש הורשע במסגרת הסדר טיעון ולא נערך דיון הוכחות בתיק, עומד תצהירו אל מול הדו"חות המשטריים, וכפי שנראה להלן, התצהיר מעלה תהיות, אך כאן לרועץ המבקש גם כי הרשעתו נקבעה על יסוד הודאתו בעובדות שיוחסו לו בכתב האישום, וכפי שתואר בהרחבה מעלה, בקשותיו לחזור בו מן ההודאה, אשר נדונו הן בערעור בבית המשפט המחוזי והן במסגרת בקשת רשות הערעור לבית משפט זה ונדחו; לא כללו את העיקר – הטענה כי לא נהג ברכב. ... הודאת המבקש נדונה, כאמור, הן בבית המשפט המחוזי והן בבית משפט זה, ושתי הערכאות קבעו כי לא נפל בה פגם, על פי החומר שהיה בפניהן. מדוע ניתן עתה משקל להודאתו הכבושה של האח, שבהסבר שניתן לכבישתו קשה על פניו לתת אמון. לא מצאתי איפוא עילה להתערבות" (פסקה י"ד להחלטה בבקשה הראשונה).

אף לגופו של עניין הוטעם, מבלי לטעת מסמרות, כי דומה שלא הרים המבקש את הנטל הנדרש להקמת העילה; זאת, הואיל ותצהיר האח לא סיפק מענה לכמה פרטים מהותיים אשר הופיעו בדו"חות המשטרה: הימצאות מפתחות הרכב בכיסו של המבקש בחיפוש שנערך על פני גופו; ואמרתו המידית ("אני לא נהגתי") לשוטרים בתגובה למעצרו, עוד בטרם הודיעו לו את העילה שבגינה נעצר. נקבע, שעל אף קיומו של דמיון לכאורי בין המבקש לאחיו, לא הוסבר כיאות מדוע האח השתהה במסירת הודאתו במשך שבעה חודשים תמימים, בהם ניהל המבקש הליכי משפט מרובים במאבק על הוכחת חפותו.

ח. אשר לטענה כי נעשה למבקש עיוות דין, נאמר כי המבקש לא הציג טעמים חדשים לקיומו של פגם דיוני בהסדר הטיעון, פרט לצירוף התצהיר כחיזוק לטענת חפותו. על כן, הוחלט כי אין מקום להתערב בפסיקותיהם של בתי המשפט הקודמים במסגרת נדחו בקשותיו של המבקש לחזור בו מהודאתו בפני בית המשפט לתעבורה.

טענות המבקש

ט. עיקרה של הבקשה הנוכחית בהצגת ראיה חדשה נוספת – סרטון הוידאו מיום 5.1.16 אשר הוזכר מעלה בפסקה ה', שלא הובא בפני בית משפט זה בבקשה הראשונה. כמו כן, צורפו לבקשה שני תצהירים הנוגעים לאותו סרטון: האחד של מר עארף עטאללה, בן משפחה רחוק של המבקש, אשר נהג ברכב נוסף שצולם בסרטון; והשני, מאת מר ראוף עטאללה, גם הוא בן משפחתו של המבקש, בעל מצלמות האבטחה שמהן לקוח הסרטון. נטען, כי הסרטון מתעד נתק עין מוחלט בין הרכב לבין רכבי המשטרה אשר עקבו אחריו, שמשכו כ-12-13 שניות. נתק זה, כך נטען, אינו מוזכר בדו"חות המשטריים, ולכן יש בכוחו של הסרטון לערער את אמינותם. לדידו של המבקש, ראיה זו מצדיקה את בחינת עניינו מחדש, כיון שההחלטה בבקשה הקודמת שקלה את מהימנות התצהיר של האח למול אמינותם הלכאורית של הדו"חות. יצוין, כי המבקש התייחס לעיתוי הבאת הראיה, שהיתה כאמור מצויה בידיו כבר בעת הגשת הערעור לבית המשפט המחוזי, והודה כי אין לו אמנם הסבר מניח דעת לאי הכללת הראיה בבקשה הראשונה ("אכן, אין למבקש אלא להלין על עצמו על כך שלא הביא את הסרטון העומד בבסיס בקשה זו עד עצם היום הזה. ... נפש האדם הינה דבר

שלא תמיד ניתן להבינו עד תום, ואכן קיים קושי להבין מדוע לא פרש המבקש טענותיו ומדוע לא הביא הסרטון בפני ערכאה שיפוטית עד עתה"; פסקה 6 לבקשה); אולם נטען, תוך הפניה לפסיקת בית משפט זה (מ"ח 5048/04 אייזן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 30 לפסק דינו של הנשיא א' ברק (2005)), כי נסיבות המקרה דנא מצדיקות את קבלת הבקשה נוכח הפוטנציאל הגלום בראיה החדשה לשנות את תוצאת הרשעתו. ניתן עיכוב ביצוע בהחלטה מיום 3.11.16.

תגובת המשיבה

י. ביום 3.11.16 הגישה המשיבה את תגובתה, שבמסגרתה התייחסה גם לבקשת המבקש לעיכוב ביצוע העונש. נטען, הבקשה השניה אינה מגלה עילה לקיום משפט חוזר, ועל כן יש לדחות גם את הבקשה לעיכוב ביצוע העונש. ראשית נטען, כי יש לדחות את הבקשה על הסף, שכן יסודה באותה עילה אשר שימשה את המבקש בבקשתו הראשונה, וזאת על פי האמור בתקנה 8 לתקנות בתי המשפט (סדרי דין במשפט חוזר), התשי"ז-1957 (להלן התקנות). לשיטתה, העובדה שהמבקש מגיש את ראיותיו החדשות "טיפין טיפין" אינה יוצרת עילה חדשה המצדיקה דיון בבקשה. שנית, גורסת המשיבה כי אף לגופו של עניין יש לדחות את הבקשה, מאחר שאין הסרטון מוכיח את טענת המבקש לפיה נוצר נתק בקשר העין בין השוטרים לבין הרכב, ובודאי שאינו מהווה ראיה פוזיטיבית לכך שלא הוא זה שנהג בו במועד הרלבנטי. שלישית נטען, כי אין לקבל את הבקשה אף נוכח היעדרו של הסבר מספק מצד המבקש באשר לשיהוי הרב שנפל בהגשתה.

דיון והכרעה

יא. לאחר עיון בבקשה, לרבות צפיה בסרטון שצורף לה, אין בידי להיעתר לה. יוזכר, כי בבסיסו של מוסד המשפט החוזר עומדת השאיפה לאיזון בין החתירה לחשיפת אמת ומניעת הרשעות שווא, ובין עקרון סופיות הדין והתכליות שבבסיסו - קרי, הבטחת ודאות משפטית, יציבות ויעילות דיונית (ראו מ"ח 5251/13 פרי נ' מדינת ישראל (2014); מ"ח 4405/16 ארבל נ' מדינת ישראל (2016)). נוכח האיזון האמור, הרשות לעריכת משפט חוזר תינתן במשורה, רק בהתקיים אחת העילות שמנה המחוקק בסעיף 31 לחוק בתי המשפט (מ"ח 6148/95 עזריה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(2) 334, 356 (1997); מ"ח 226/16 זלום נ' מדינת ישראל פסקה י"ג (2016)). המשפט החוזר הוא איפוא החריג לכלל; הליך זה לא נועד להוות "מקצה שיפורים" למי שעניינו כבר נדון לגופו בשתי ערכאות (2448/16 פדילה נ' מדינת ישראל פסקה י"ד (2016)). כאשר עסקינן בבקשה נוספת למשפט חוזר, ייטה האיזון אף ביתר שאת לטובת סופיות הדין (ראו מ"ח 3032/99 ברנס נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 354, 380 (2002)). עקרון זה בא לידי ביטוי בתקנה 8, הקובעת כי לאחר שנדחתה בקשה למשפט חוזר "לא תוגש בקשה נוספת או אחרת בשל עילה ששימשה יסוד לבקשה שסירבו לה". נזדמן לי זה מכבר לעמוד על הדברים:

"תכליתה של תקנה זו למנוע הגשת בקשות חוזרות ונשנות, וניהול דיון פעם אחר פעם, בטענותיהם של מי שלא השלימו עם הרשעתם. על המבקש פעם נוספת לקיים משפט חוזר להצביע איפוא על החידוש שבבקשתו ביחס לבקשות הקודמות כדי שזו תידון לגופה (&21#; גבאי נ' מדינת ישראל (2004))" (מ"ח 3766/16 פלוני נ' מדינת ישראל פסקה ט' (2016)).

יב. הבקשה דנא עוסקת אף היא בעילה המנויה בסעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט, שעניינה קיומן של ראיות נוספות אשר יש בהן כדי לשנות את תוצאת המשפט. אפילו נצא מהנחה כי במקרים "זועקים" תפורש תקנה 8 באורח ליברלי ביותר, הנה בנידון דידן,

חוששני כי המבקש לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח שבקשתו אכן מגלה עילה. הראיה החדשה שצורפה לבקשה היא כאמור סרטון וידאו מיום 1.5.16, אשר צולם במצלמת אבטחה של חנות למכירת אופנועים הממוקמת בסמוך לביתו של המבקש. הסרטון מראה שני כלי-רכב – הרכב בו עסקין בכתב האישום ורכב נוסף מסוג רנו – עומדים זה לצד זה במעלה רחוב; כעבור מספר שניות ממשיך הרכב המדובר במעלה הרחוב בעיקול ואילו רכב הרכב נותר עומד במקומו; בסרטון ניתן לראות שני כלי-רכב נוספים – דומה שאין מחלוקת בין הצדדים כי מדובר בניידות המשטרה – הממתינים מאחורי הרכב במשך כ-12-13 שניות לפני שהם ממשיכים לנסוע במעלה הרחוב בעקבות הרכב המדובר. עיון חוזר בדו"חות הפעולה של השוטרים מעלה, כי אכן לא דווח על אודות האפיזודה המתוארת בסרטון, בה שהה רכב הרכב בין ניידות המשטרה לבין הרכב. ברם, איני סבור כי השמטת המאורע מערערת מניה וביה על מהימנות הדו"ח שלפיו בוצע המעקב תוך שמירה על קשר עין עם הרכב; ראשית, לא מן הנמנע, כפי שטוענת המשיבה, כי השוטרים לא איבדו קשר עין עם הרכב במשך אותן שניות בהן רכב הרכב ניצב ביניהם; שנית, אפילו לשיטה הצועדת לעבר המבקש, אין היתכנות אמיתית של שינוי בזהות הנוהג ב"קטע הנתק", כך שאין להסיק מסקנה ראייתית כלשהי המשנה מאשר נקבע. ודוקו, בענייננו כלל אין צורך בהכרעה עובדתית בסוגיה, הואיל והסרטון הוגש כתימוכין לטענה שהועלתה בבקשה הקודמת, לפיה לא המבקש אלא אחיו היה זה שנהג ברכב. סוף דבר, עיננו הרואות, כי אף אילו סבורי כי הסרטון מצביע על נתק עין בין הניידות לרכב ובכך מפחית במקצת ממהימנותם של דו"חות המשטרה, ואיננו אומרים זאת בהכרח, הראיה עדיין אינה תורמת לביסוס הגרסה העובדתית החלופית לה טוען המבקש, וזו במהות עיקר.

יג. ועל כל אלה, עומד בעינו השיקול המרכזי שניצב ביסוד החלטתי לדחות את הבקשה הראשונה – עובדת הודאתו של הנאשם בעובדות כתב האישום בפני בית המשפט לתעבורה. משנמצא כי לא נפל כל פגם דיוני בהודאה – וזאת, הן במסגרת הערעור בפני בית המשפט המחוזי והן ברשות הערעור שנדונה בבית משפט זה – נדרשות נסיבות חריגות ביותר כדי לאפשר חזרה ממנה. כמודגש בהחלטתי בבקשה הראשונה: "דברים אלה יפה כוחם מקל וחומר, כשבקשת החזרה מוצגת במלואה בשלב המשפט החוזר (מ"ח 10468/06 קבוע נ' מדינת ישראל בפסקה 4 (2007); מ"ח 8115/07 פלוני נ' מדינת ישראל בפסקה 17 (2007))" (פסקה י"ד). הסרטון המובא כראיה חדשה בבקשה זו אינו מצדיק – כשלעצמו, נוכח כל האמור, או יחד עם תצהיר האח שהוגש בבקשה הראשונה – התערבות בפסק הדין אשר הרשיע את המבקש על סמך הודאתו, או בקביעותיהם של בתי המשפט הקודמים, שהותירו את הרשעתו על כנה.

יד. אין בידי איפוא להיעתר לבקשה. בשל האמור, איני נעתר גם לבקשה לעיכוב הביצוע, ומבוטל בזאת עיכוב הביצוע שנקבע בהחלטה מיום 3.11.16 – המבקש יתייצב לריצוי עונשו בבית המעצר קישון ב-8.11.16 עד שעה 0900, בהתאם להחלטה במ"ח 6314/16 מיום 13.10.16.

ניתנה היום, ו' בחשון התשע"ז (7.11.2016).

המשנה לנשיאה